

Илустреване Време

Бр. 3—15 III 1930—цена 4 дин.

Frigidaire

ЕЛЕКТРИЧНИ АУТОМАТСКИ ХЛАДЊАК
ФАБРИКАТ GENERAL MOTORS CORPORATION
 DAYTON, OHIO, U.S.A.

Frigidaire хладњаци израђују се у разним величинама, а сви се типови могу поделити у две групе: једни су намењени за домаћу употребу, а други за хотеле, ресторани, посластичарнице, месарнице, болнице и т. д. И једни и други, поред сталне кладноће, израђују дневно и по неколико килограма леда. •Посетите наше сталне изложбе у Београду и Загребу где можете прегледати све типове хладњака и добити сва обавештења.

Генерални заступник за Краљевину Југославију

НИКОЛА Н. ЗУБЕР

БЕОГРАД • Теразије 34 • Телефон 59-49 и 14-13
 ЗАГРЕБ • Гундулићева улица 7 • Телефон 68-71

Најстарији и по капиталу најјачи
чисто домаћи осигуравајући завод

БЕОГРАДСКА ЗАДРУГА А. Д.

Основана 1882. године.

Обезбеђује капитал у случају:

Смрти; Ренту у случају доживљења; Капитал мушкој и мираз женској деци; и Посмртнину и Ренту у случају смрти по најразнобрснијим и најмодернијим комбинацијама.

Уз незнатни додатак премије ослобођа се осигураник у случају неспособности за рад, од даљег плаћања премије, а може му се у том случају обезбедити и годишња рента у висини 10⁰ осигуране суме.

Врши осигурања против несрећних случајева при раду, путовању или иначе при којим другим околностима, како појединаца, тако и колективно више лица.

Врши све врсте осигурања против: пожара, експлозије и грома.

Паушална осигурања свих врста.

Осигурава против провалне крађе:

Кућни намештај, новац, разни златни и сребрни накит, драгуље, ефекте и робу сваке врсте, као и све остале вредности.

Врши осигурања противу лома стакла.

Сва напред наведена осигурања Београдска Задруга врши под најповољнијим у. л. обима, а њен капитал и фондови, који данас пребазилазе суму од

ДИНАРА СТО ПЕДЕСЕТ МИЛИОНА

највећа су гаранција за осигуранике, да су добро осигурани и да ће у случају ма какве, штете бити иста најкулантније и најбрже ликвидирани.

За обавештења по свима пословима Задругиним, стоје на расположењу заинтересованима:

Централа у Београду,

Заступништва у: Загребу, Новом Саду, Сарајебу, Сплиту, Вршцу, Великом Бечкереку, Скопљу, Нишу, Крушевцу и свима осталим већим местима наше државе.

ЖИВОТ

Папагајска болест.

Чуо сам да се г. Сима Јаконић налази у једном санаторијуму и да болује од ове нове, папагајске болести. Многи су моји пријатељи боловали од разних животињских болести али је г. Јаконић први код нас кога је докопала најновија папагајска болест, због које у Америци и Немачкој врше читаве покоље ових симпатичних животињца.

Отишао сам да га обиђем и затекао сам га случајно у истој постељи у којој је пре два месеца лежао мој пријатељ Пера Шајковић који се пре неколико месеца оперисао у Паризу па се сад разболео од мајмунске болести.

Сео сам мало даље од постеље бојећи се да ме пријатељ случајно не кључне јер су ми били потпуно непознати симптоми те нове, папагајске болести. Међутим он ме није кључнуо али ми се искрено исповедио.

— Ето, тако — почео ми се јадати. — Ко другоме јаму копа, сам у њу пада. Имам пунуцу, која је права напаст од жене. Никад јој угодити. У кући прави пакао; одлазим сваки дан кући, ко да идем у апс. Чујем ја да један мој познаник има болесног папагаја и да га због тога продаје у бесцење, — а некако се баш десио таштини рођендан, — па помислих, ајде, ваљда ће је папагајска болест мало стишати или савиш умирити и купим јој на брзу руку папагаја.

— Откуда та љубав, зете? Шта то треба да значи? Десет година ми ниси никад чинио поклон за рођендан, ишчуђавала се она.

— Видећеш, помислих ја у себи и она радосно однесе папагаја у своју собу. За неколико дана толико га је заволела да ми је једнога дана поновно захватила и за ручком чак и пољубила у чело...

— И? запитих.

— И ето тако се десио: папагај оздравио, ташти ништа, а ја, ево, умало не загледах.

Б. А.

Држе (Црногорци који је био на испити): А ши даде?

Црногорци: А како да не паднем, почес' мих веш, а ја један!

Син, после испита: Тајна, шта си ти срећан човек!

Отац: А што?

Син: Па не мораш догадине да ми крпиш нове књије.

— Никада не бих присиљала да будем ваша робинја!
— То и не можеш, робинје су корисне.

— Како си успео да сакријеш од жене љубавна писма госпођице Миланке?

— Држао сам их у корини где стоје чарапе за крпење.

— Зар ти одиша верујеш да ти је муж био у лову? Није донео ни једну шичицу, а камо...

— Па зашто му и верујеш.

— Јадни синарче, ви сине, изгледа, без посла?

— Да од дана када сам изгубио своју мајку.

— А када вам је умрла мајка?

— Када је мене донела на свет.

— Зашто изгледаш ипак шжжни?

— Па хтео бих да разменим хиљадарку.

— Па што није бар шешко.

— Како да није, кад немам хиљадарке.

— Ја се не илашим колико грипа, колико последица грипа,

— Имаш право, последице су најгоре, и мене лекар још једнако јзри с рачуном.

Учићељ: Шта ради твој штапа кад има да илаши 17 кила шећера по 13 динара?

Бак: Сипрашно се љути.

— Пошито што одело?

— Јоо, од године.

— А на шта илаш?

— Јоо одмах, а остатак у шти рајше.

— Марија! Шта то значи? Ви пробаше мој нови шешир?

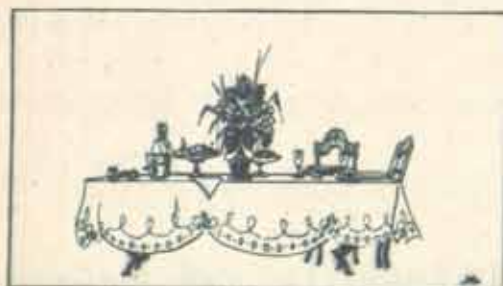
— Ојросише госпођо, хтеда сам да видим како стоји овај шешир на левој глави.

— Ало! Ало! Оаде Ниш! Ало Београд! Говорим ли с госпођом Пејровић?

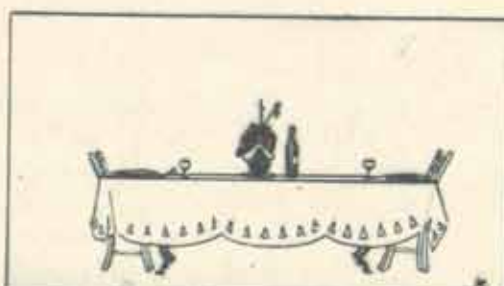
— Не, господине, говориш с њеном новом собарицом.

— Добро. Рециш госпођи да ће вечерас штамо саватиш.

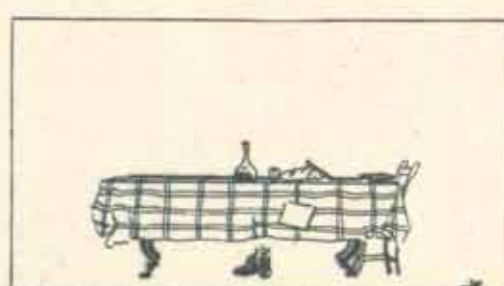
— Добро, господине. А шта да кажем, ко је шелефонирао?

Медени месец.

после шест месеца.

годишњица брака.

Илустровано Време

БРОЈ 3.

БЕОГРАД, 15. МАРТ 1930.

1. ГОД.

Чувена француска глумица, гђица Сесил Сорел, на београдској позорници у улози „Сафо“

Са свих страна

Министар грађевина г. Перно и префект г. Видал на месту несреће у Монтобану.

Једна сцена у Моасаку.

Страховита поплава у Француској

Јужна Француска доживела је нечувену несрећу. Велике поплаве навалиле су претом од овога богатог краја, порушиле читава места, побила хиљадама људи. Вода се, додуше, повукла, али је за собом оставила очавну слику, порушене куће, уништене усебе и баште, подављену стоку и небројене лешеће људи. Житко блато, које је после поплаве остало, отежава рад око спасавања. Целу Француску обавила је дубока жалост. На све се стране организују одбори за прикупљање новчане помоћи. Власти су упутиле директне апеле на становништво, које листом хита да пружи брзу помоћ преживелим страдалицима.

Материјална штета још није позната, али је огромна. Уништено је преко 50 фабрика, а потпуно порушено близу 2000 кућа.

Војска, помоћна од становништва и батрогасана ради на спасавању и дању и ноћу до малаксатости.

Претседник републике г. Думерг, председник владе г. Таране и министар грађевина г. Перно похитали су одмах на место несреће и лично руководио радовима око спасавања.

Највише су страдале области Гаскоња и Тарн-е-Гарон и места Перинијан, Моасах и Монтобан. У самоме Монтобану нађено је до сада 300 људских лешећа; у Моасаку је нађено више од 150 лешећа. Претседници републике и француске владе напустили су у катедралу у Моасаку баш у тренутку када су позатали стоти мртвачки ковчег. Сви су ковчези само нумерисани бредом, а када се леш позна, стављају му целулу с именом.

Г. Думерг је био веома потресен и само је говорио: „Радите брзо, радите брзо!“

Смрт творца подморског рата адмирала Алфреда фон Тирпица

Екс-цар Вилхелм, велики адмирал фон Тирпиц и адмирал фон Холцендорф приликом једног сасијанка по време рата.

У немачком санаторијуму у Ебенхаузену умро је 6. 0. м. велики немачки адмирал Алфред фон Тирпиц, творца подморског рата и једна од највећих фигура Немачке.

Адмирал фон Тирпиц родио се у Кистрину 19. марта 1849. године. У школи су га професори оценили као „осредњег“ ђака. Ушао је у морину као привратник 1865. а две године доцније постао је поручник.

Одмах се истакао као одличан официр, нарочито верзиран у студијама торпеда, у чему је постао прикласан специјалиста.

Године 1895. постављен је за контраадмирала, 1899. за вицеадмирала, 1903. за адмирала, а 1910. за главног адмирала.

Он је био тај, који је натерао бившег цара Вилхелма да Немачка своју највећу пажњу сконцентрише на флоту. Код цара је уживао велики ауторитет и његов утицај у унутрашњој политици био је снажан, тако да је често водио праве полемичке борбе са владама, изазивајући читаве скандале. Али, владе су се мењале, а он је остајао.

Државничком концепцијом фон Тирпиц је схватио, да велика флота није за Немачку луксуз, него потреба, и да је поморска снага неопходна једном великом индустријском народу.

Кад је рат букнуо, он је био најодлучнији заступник подморског рата без милости и може се сматрати његовим творцем. По њему, потопљење великог прекоокеанског брода Лузитаније, када је погинуло толико невиних људи, већином из неутралних држава, било је само један акт правде.

Тражио је да Немачка отпочне подморнички рат без резерве још 1916. године. У томе није успео. Тада је поднео цару Вилхелму оставку, у којој је између осталог написао:

„У одлучној борби са непријатељима који су хтели да закрче пут нашој националној експанзији, Ваше Величанство није могло да следује мојим саветима...“

Фон Тирпиц сматрао је цара Вилхелма кроз неспособним човеком и то је отво-

Адмирал Алфред фон Тирпиц

рено изражавао у писмима својој жени, у којима се, између осталог, излазе ови пасуси:

„Вредност нашег народа је велика, али управа крмилом је жалосна... Ово је нечувени банкрот свих наших водећих власти, са случајношћом највиших врхова...“ „Наш устан био је погодан за старог Кајзера и Бизмарка, али у последње време није више био зогодан...“ „Колико сам ти пута рекао да катастрофа мора наступити и да ће наступити, а страшио је бити у њој. Синоћ сам понова био код кајзера: увек је исти; са њим је немогуће разговарати озбиљно...“

А о канцелару је писао: „Бетман је савим изгубио главу: ништа не схвата о ситуацији; има само континенталне концепције... Дипломатске припреме рата биле су невероватне. Једна блажена илузија о енглеском менталитету владала је до краја...“

Elisabeth Arden · London

Венецијанске препарате
увек сбеже на стобаришту
препоручују

Урошевић и Танасковић

Кнез Михајлова 11.

Телефон 30-23

Кућа мистерија у Берлину

Ових дана поднела је немачка влада протестну ноту московској влади против рада совјетског трговинског представништва, које је у самој ствари шпијунска и пропагандна бољшевичка централа за Европу. Рад ове централе откривен је приликом хапшења директора политичке полиције у Букурешту, који је оптужен за шпијунажу у корист совјетске владе. Једно време постојало је и веровање да је генерал Кутепов убијен у подрумима ове зграде, као и многи други руски емигранти, али то још није утврђено, само је вероватно. Немачка влада, икако је имала доказа да се многи који уђу у ову кућу више не враћају, није могла ништа предузимати, јер је ову агенцију штитила екстериторијалност. Али како је ова установа постала штетна и по немачке интересе, Немачка је заузела енергичан став.

Необично гнездо

Амерички носач авиона за време последњих маневара, са својим товаром

Алахабадска ђаба

На 760 километара од Калкоте налази се свето место Индуса Алахабад, где Индуси верују да станује Бог. И ове, као и сваке године, прослављена је »Маг-Мела« (Свети дан). Једна поборка од више од 6 милиона људи сакупљена са свих страна Индостана узела је учешћа у овој берској свечаности, скупивши се на раскршћу три велике свете реке Ганга, Џемна и Сварасата. На томе месту сви се купају да би очистили тело и душу.

Наша слика показује један део ове процесије, која се ове године протезала више од 10 километара.

Дијамант из шећера

Ново откриће
једног аме-
ричког прона-
лазача. Цар-
ска вода пре-
твара шећер у
дијамант.

Професор Вилард Херсеј

Италија је саградила
највећи аероплан
на свету

У Милану, у првој италијанској
фабрици аероплана „Капрони“ добр-
шен је један нов тип бојничких аеро-
плана, који је, до данас, највећи аеро-
план на свету. Пробни лет је успео.

Како се производи дијамант из шећера.

На путу је да се оствари један белићи проналазак, на коме су го-
динама радили многи научници. Хемијским путем доказало се да је
дијамант чист угљен, али се обратним путем никако није успело да
се из угља избуће дијамант. Професору Виларду Херсеју у Канзасу
(Америка) успело је да чист угаљ, помоћу сагоревања, претвори у црну
шећерну масу, а затим да ту смесу растопи у истопљеноме челику.
Охлађена челична згура, која се после тога појави покупи се и потопи
у царску воду у којој стоји 300 сата. Згура се претвори у црну прашину по
којој се појаве светли и провидни комадићи који имају све особине дијаманта

Аероплан може да послужи
и за превоз путника. Има
6000 коњских снага. Размер
горњег крила износи 35 м.,
а доњег 27 метара. Дужина је целог апарата 28 м.,
а висина 11 метара. Брзина
210 км. на сат. Овај аеро-
план је већи од немачкога
„До Х“, а поручен је од
стране италијанског мини-
старства авијације. Удешен
је тако да може понети со-
бом више од десет тона
експлозива за бомбардова-
ње. Бомбардовање и митра-
љеска палба врши се ауто-
матски, а осматрање је о-
лакшано тиме што је под
седиштем са кога се рукује
обим механизмом стакло.
И код самога пилота по-
стоји исти овакав меха-
низам.

Мађарски ин-
жињер Стебан
Вадас изумео
је практичан
грамфон, ко-
ји се може
лако носити,

а изгледа као елегантна путничка ку-
тија. Кутија даје необично јаку акус-
тику, а ушка за ношење уједно је и
ручица за навијање и регулатор за
брзину.

ЗНИМЉИВИ

Српска коњица 1854 године с командантом Костом Вучевићем

Овај историјски снимак наше коњице за владе Кнеза Александра Карађорђевића сачуван је у једној старој војвођанској породици.

Конференција претставника православних цркава са Бал- кана и делегата Х. з. м. л. у Атини

У Атини је од 25. фебруара до 2. марта одржана важна конференција између претставника свих балканских православних цркава и претставника хришћанске заједнице младих људи. Нашу цркву су заступали г. г. д-р Војислав Јањић, охридски Епископ др Николај Велимировић, Епископ нишки Доситеј и заступници Х. з. м. л. из Београда. На челу Х. з. м. л. био је славни г. д-р Џон Моц, велики пријатељ нашег народа.

Конференција је донела следеће закључке: 1) Хришћанска заједница младих људи сматра да је православна црква, Црква над црквама; 2) да је Хришћанска заједница младих људи покрет који има за циљ да хришћанску омладину доведе до прага хришћанске православне цркве; 3) да Хришћанска заједница младих људи жели да на Балкану Хришћани православне цркве узму вођство покрета Хришћанске заједнице младих људи у своје руке; 4) као знак покрета Хришћанска заједница младих људи за Балканско полуострво узима као своју амблему крст са монограмом Христовим; 5) г. др. Џон Моц изјавио је да је циљ Хришћанске заједнице младих људи да буде скромни слуга православне цркве, ове цркве над црквама.

Бугарску цркву претстављали су г. г. проф. Цанков и епископ Пајсије.

Румунију су заступали г. г. епископ Тит Семендрија и Архимандрит Скриба.

1. Викарни Епископ Тит из Букурешта, 2. Митрополит Геннадје из Солуна, 3. Митрополит Поликарп из Трикале, 4. Митрополит атински Хризостан, 5. Епископ Нишки Доситеј, 6. Д-р Џон Моц, 7. Митрополит руски Евлогје, 8. Милош Парента ректор Богословије у пензији, 9. Викарни Епископ Пајсије из Софије, 10. Д-р Скрибон, архимандрит и професор Универзитета из Букурешта.

Наша културна друштва на Југу

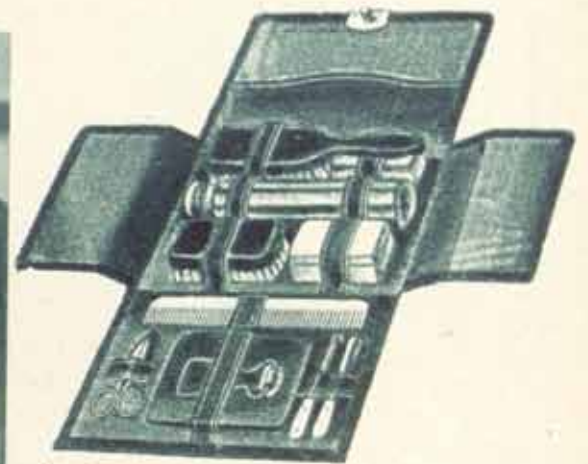

Коло Српских Сестара у Куманову. Беома је агитивно. Првога марта приредило је костимирану забаву, која је била успехом. Костими су, као што се види на слици, врло карактеристични и леви.

Г. МАСАРИК и СОКОЛИ

Старешинство соколског друштва Матије у Београду после свечане седнице у част г. Масариковог јубилеја. У средини г. адмирал Прица, десно г. Д-р Драги Ђорђевић и остали часници

Практичне и лепе поклоне
ЗА МЛАДЕНЦЕ

препоручује фирма

МИЛАН Ј. СТОЈАНОВИЋ и КОМП.

ТЕРАЗИЈЕ 44 БЕОГРАД ТЕЛЕФОН 52-08

Гостовање Загребачког Казалишта

Поред ред: г. Карасек, г. Дауренић, г. Штрџић, гђа Грета Крајче, г. Тенаван, г. Старчић
Седе: гђа Е. Хафнер-Бермановић, г. Сотовек и гђа А. Кернић

Према споразуму до кога је најзад дошло између Београдског народног позоришта и Загребачког народног казалишта долазиће од сада чешће до узајамног гостовања између ова наша два позоришта. На тај се начин подиже интерес код публике која, иако боли своје, ипак жели да види и друге глумце у истим улогама, а поред тога пружа се прилика љубитељима позоришне уметности да се упознају и са комадима који нису на репертоару домаћег театра. Тако је београдска публика била 11. об. мес. беселу игру „Нисмо ли то сви“ од Фредерика Лонсдела у режији г. Тита Штроица, који је у исто време играо главну мушку улогу. Публика је врло срдечно примила загребачке уметнике.

Стота прича Вељка Петровића

Нашем познатом приповедачу, г. Вељку Петровићу, приређена је прошле суботе једна мала свечаност, поводом његове стоте приче, која је штампана у „Српском Књижевном Гласнику“ пријатељи књижевници и критичари, приредили су му банкет код „Српског Краља“.

Награђени костими на забави Џокеј-Клуба

Прва награда за оригиналност
гђа Леса Петровић

Прва награда за најфинији маске
гђа Миљка В. Вучић

Друга награда за лепоту костима
гђа Даринка Томић

Две руске изложбе у Београду

Изложба руских сликара

У недељу 9. ов. мес. отворена је под покровитељством Њ. Величанства Краља у повиљону Цвијете Зузорић изложба руских уметника који се налазе у емиграцији. Отварање изложбе извршио је у присуству Њ. Височанства Принца Павла и многих угледних личности министар просвете г. Божа Максимовић. Њ. Височанство Принц Павле резервисао је за себе велики број слика. Нарочиту пажњу привлаче радови г. г.: Сутина, Григоријева, Маљавина, Терешковича, Јаковљева и других.

Изложба је необично успела како по броју и каквоћи изложених радова тако и по интересу који је изазвала у престоничким круговима.

Изложбу посећује свакодневно велики број посетилаца.

Један од радова Велике Кнегиње Олге, сестре Николе II

Изложба слика г. Бориса Литвинова

У среду 12. ов. месеца отворио је генерал Борис Н. Литвинов, познати војсковођа и ратни и источњачки сликар своју изложбу у згради Прометне Банке. Госп. Литвинов познаје Руску Азију као и Туркестан, и после смрти Верешчагина и Королина остао је једини ратни сликар и познавалац Истока.

Слике из рата као и оне старог Београда заслужују пуну пажњу љубитеља сликарских радова. Његов манир у глаш фарбама, који је веома редак, истиче све његове радове. Г. Литвинов је познат нашој публици по прошло-годишњој успелој изложби и по радовима који су откупљени од стране наших многих издештава и приватних лица. Изложба је у улици Кнегиње Јулије бр. 14, биће отворена цео дан до 1. априла о. г.

Куполе великог Тамерлана у Дејнау (Бухара)

ЈЕДНАЧИЦЕ

Једначице су загонетке у којима место две пртице на крају треба ставити два једнака израза али разног значења. Изрази ти могу бити састављени и од две или три краће речи. Тако на пр. у овој загонетци:

И мене и Илију мама воли подједнако. Тако она увек каже. Ипак, хтео бих да чујем да мене више воли, па је опет питам: „Мама, ко ти је милији: — —?“

Треба ставити изразе „Илија или ја?“ па је загонетка решена.

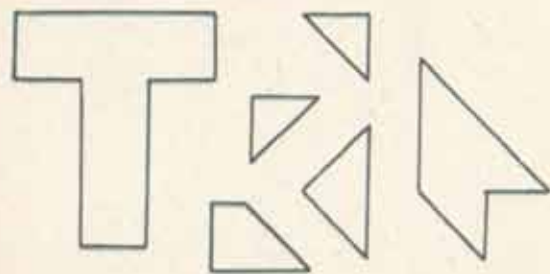
Покушајте да тако допуните и решите ову једначицу:

Пера тапетар ми рече: „Кад на Божић није падао снег, паиће на Ускрс.“

Ја то казао код куће па ме сви исмејали и питали подругливо:

„Ко ти је то казао?“ А ја им љутито одговорим: — — —

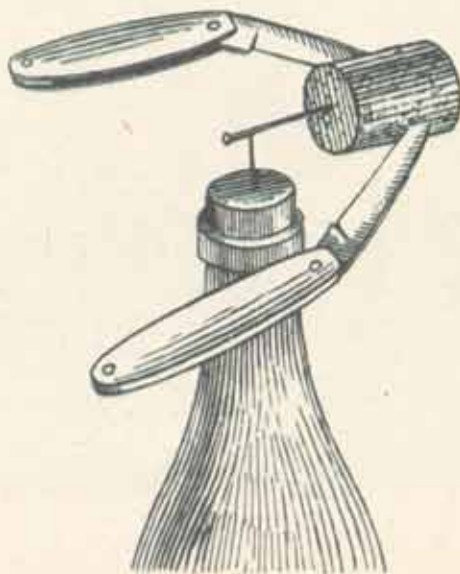
Дошао кафеџија трговцу с намештајем да купи столице. Пита га трговац за колико лица му треба, а кафеџија одговори: „За — — —“

Чии саставите из ових парчића слово Т.

Нако се чиода буши иглом

Чиода је учвршћена за један запушач за који су опет забијени с једне и са друге стране два перореза исте тежине. (У случају да су перорези различите тежине треба мењати отвореност сечива). Поставите главу чиоде на крај нашег прста и уверите се, мерејући перорезе да ли чиода стоји хоризонтално. Положите је онда на врх једне игле која је опет својим ушима учвршћена за запушач у флаши. Дувајући у запушач који носи перорезе покренућете цео систем и он ће се вртети по врху игле. Шта више пошто је игла од чвршћег материјала него чиода она ће најаад да направи малу рупу у чиоди: па чак, ако се опитом довољно позабавимо, пробушиће је савним.

Лов на погрешке

(за гимназијалце)

Пасионери пред штабом. — На овој слици има две историјске погрешке. Тим прва, прва претпоставља добити награду. (Ставити тачну адресу и рођену старост се да војнички жиг буде чинито ударен).

Мишко и Божићне виле

3. наставак

Наш добрићина Мишко узне узину на коју су пре депа Аица кукала. А Аица му рече:

„Сада трчи онамо од кула тај глас долази па нећеш погрешити.“

Те тако Мишко потрча са Аицом на узину онамо где се чуло звонце. Наједаред угледаше једног, рекли бисте, дрвеног човека који је млатао звонцетом и звонио да човеку уши заглаују!

Чим ову двојицу виде, тај се човек размаха на њих рукама вичући:

„Еј ви тамо, журите се, брате!“ Јесте а глави, мајини?!”

„Па ево нас, чико!“ довикну му Мишко.

Гата тај чича који мора да је дошао са Врзеног кола, одведе Мишка (који сад носи Аица под руком) — одведе га до неких каменних басемака па му рече:

„Дејер, — мичите се брже! Воз треба да се креће!“

Ту Мишко виде један чудноват воз који је ишао некуд стрмо уз брдо, а по свим нашим шинама он не би могао ићи — то се видело.

„Молим те, Мишко, унеси ме брзо у вагон“, замоли га Аица.

Шала о баба-Јуци, Буци, пуци и куци

За децу која не читају сама, већ неким прочита сека или мама.

Баба Јуца,
чим угледа сунца,
потрчала
рубље простирала.
Па да Буца
уз њу се не смуча,
рече: „Ево шећер-цуца!
Ту у трави седи,
на једи!“
А Буца је зграби,
Испод носа заби,
ни „хвала“ не рече баби

Још му рече баба Јуца:
„Пази да ти не испадне цуца,
пази да је не украде куца,
пази да те зуца
због ње не укључа.
Ником не дај, ручај сам!“
Буца рече: „Не дам!“

Гуца Буца,
да све пуца
шећер-цуца,
а гасла га куца,
једна, две:
једна штуца,
друга пључа.

Па скочише ко ће пре,
ко ће пре до Буце
ко ће пре до цуце.

Док му једна цуцу доже,
друга стиже
тек да га олиже.

Сад ће да се сладе,
ал' зуца не даде.

Десно куца, лево куца,
између њих цуца,
а на пуци зуца.

Једног кљуца, другог кљуца,
испаде им цуца.

Сад се сама зуца
слади, сасвијуца.

Ал' дотрча баба Јуца,
те пострада зуца,
преседе јој цуца!

Сву је метаа штуца.

И где баба — Јуца,
стигла шећер — цуца
и јадног Буца.

Метла га да лала,
И сврши се шала.

Модне

Нови пролетњи париски и енглески модел

Колан од шатаманди
шатаманди, роза и црн
и црн. Сукња и плази бо
же. Сукња белито по
материјалу обојеном
у црној сезони.
Модел Древо, Парис.

Костим за прве дане про
лета од бунене тканине.
Кеп се може скинути, а
пант је од исте тканине.
Модел Толман, Парис.

Костимови од три дела од
трикота, нестаре боје,
састављен из три дела.
Појас је кожан. Модел
Грује, Парис.

Обога пролећа у модној
шати од тканине. Обој
је шатир од брн-сатена.

Нова линија обога мо
дерног шатира обога
пролећа.

Шта се носи у Холивуду

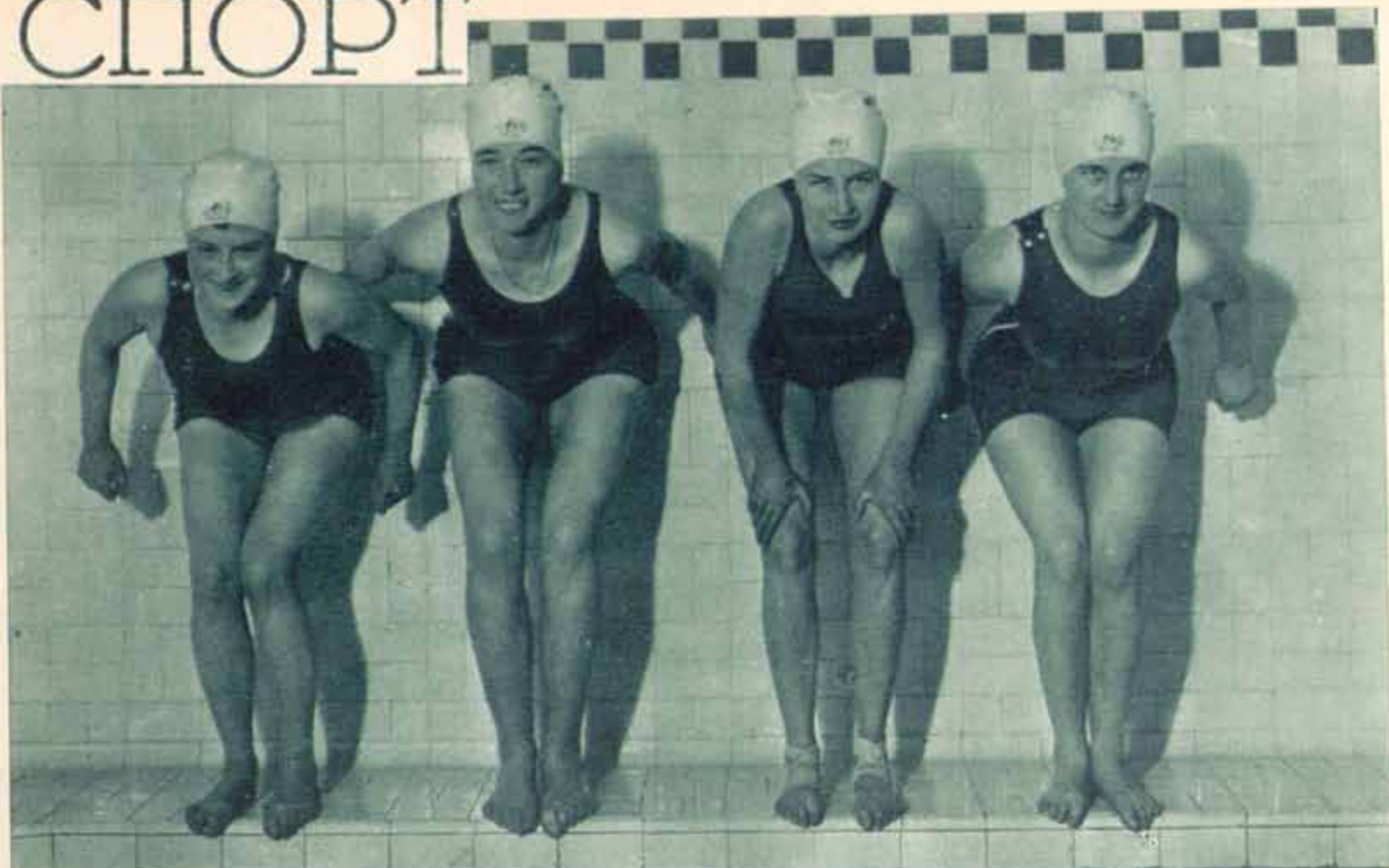
Модна Ширер, измештајући се у Холивуду у саво пролетњем спортском костиму.
Свитер је пругаст, обојено плаве и роза боје.
Сукња кратка, обојено плава. Шати од ебн-
абоје.

Сукња од бунене тканине. Жерсе пругаст сиб и бо. Капа и сукња од
абоје бунене сиб тканине. Капутић од сиб-
боје непергастог жерсе. Најновији модел
из Лондона.

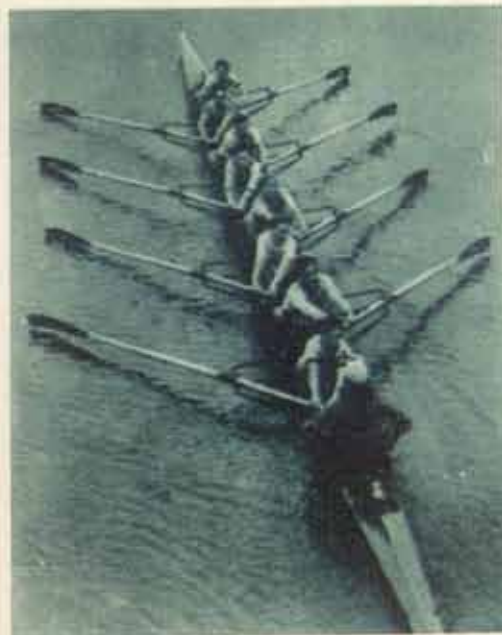

Нова линија обога мо
дерног шатира обога
пролећа. Модел Гроу-
фит, позната филмска глумица
у Калифорнији.

Енглески женски пливачка екипа на последним међународним пливачким утакмицама у Паризу

Оксфорд—Кембриџ

Приближује се највећи спортски догађај у Енглеској, — веслачке утакмице између оксфордског и кембриџког Университета. Миллиони људи са великим интересовањем прате вежбање својих љубимаца. Прошле године победио је Кембриџ, али ове године се Оксфорд озбиљно спремао, те се не зна ко ће сад победити.

Наша слика приказује вежбање оксфордског тима.

Прошла недеља

Прошла недеља у спортском погледу била је прилично неинтересантна.

У фудбалу је настало првенство потсавеза, а први сусрети нису привукли публику на игралиште, јер водећи клубови нису имали озбиљне противнике. Б. с. к. који ни у овом колу није учествовао, био је гост суботничког Санда. Утакмицу је добио једва, са резултатом 4:3, не због тога што му је Санд пружио снажан отпор, већ што је овај иначе добар клуб играо врло грубо, а Б. с. к. није хтео да излаже опасности своје играче пред првенствену борбу.

КОЈАКО ЗАШТО

1. Када је послата прва депеша из Европе у Америку?
2. Ко је измислио таксиметар?
3. Колико је од уједињења изграђено пруга у нашој земљи и колико је та изградња коштала?

Одговори на 57 страни.

Књижевни Конкурс Илустрованог Времена

Уредништво «Илустрованог Времена» расписује свој први Конкурс за најбољу причу

којој је аутор дама.

Тема потпуно слободна. Прича не сме бити дужа од две стране овога листа.

Прва награда: Поклоп највећег стоваришта, боревањина и свадбенио галита М. Т. Стефановића, дворског јубсира, Елза Михалова улица број 10.

Златан женски сат с емаљом.

Друга награда: 300 динара.

Трећа награда: Бесплатан лист за годину дана.

Остале ненаграђене приче, које заслужују да буду објављене, коментарише се редовним хонорарима.

Рубрике слати уредништву анонимно и приложити записане Роберт у коме је написано име писца или псеудоним. Најбољи награђени прича биће објављена у нашем листу и у Времени, и награђени аутор биће позван у редакцију ради отборања Роберта у његову штећу.

Рок за подношење рубрике 15 мај 1932. закључно.

Резултат конкурса биће објављен 1 јуна. Награђени и припадни рубрике биће штетани онако како их писец поднесе, ћирицом или латиницом. Имена чланова жюри биће најважно објављена.

КРАЉ. ДВОРСКИ
ЛИФЕРАНТИ

Ј. Ф. ВШЕГЧКА АКЦИОНАРСКО ДРУШТВО

Фабрика шпиритуса, коњана,
ликера и рума. Трговина вина.

Велика пецара ракије и
клековаче, парни млин.

Телефон бр.

141

Телеграми:

„Фабрика шпиритуса“

„Љубавни Валцер“

Један поглед на „Рио Рита“ и „Холивуд Риви“

Прво једно објашњење: Шта је то О. К., или, како се чита „Оке“? — О. К. дута по темпераментима најразличитијих народа — одговара Вили Фрич — То је исто што и код Француза „бјен сир“, код Американаца „алес корект“, код Немаца „дас медхен фир алес“, дакле О. К. Даље, О. К. је најновији шлагер Вернера Рихарда Емана, чија „Кућа у Миниган језеру“ још није забрављена. Кратко и добро. Песма, која ће се ускоро свирати по свим кафанама, коју ће људи на улици певати, а младеж звиждати. Темперамент веселе Лилијан Харвеј у овом филму кулминира. А од Вили Фрича ја не могу да замислим бољег партнера. Уверена сам да ће публика изаћи из биоскона са речима: Љубавни Валцер је „Оке“.

Што се тиче тон-филм ревије, имамо смо у недељу премијеру „Холивуд реви“. Гледајући први део осећало се скоро неко задовољство од тога што се чинило да филм не задовољава потпуно, јер човек ма колико био револуционаран у дубини је ипак конзервативан. И знаста, ако би човек хтео да увиди напредак технике и еволуцију укуса, он би требао само да види „Холивуд реви“. Без икакве садржине и континуитета радње, Ривија. Нижу се сцена за сценом и једно изненађење долази да би наговестило друго. Комбинације црно беле боје уз помоћ огледала и периодичних младева светлости дају неочекиван ефекат. Невероватне тачке, дивни балети, комичне сцене са Бустер Китом, један потпуно модернистички декор, врхунац музичког артизма, то је „Холивуд реви“.

Недостатак драмске радње јасно се илуструје и у продукцији филмова и у интересу публике. Свет неће да размишља, неће сентименталност, дегутиран је сладуњавим романтизмом. Све се мање преносе на филм драме, све више нестаје филмова у којима се моралише. Екран нам пружа оно што је у нама самима: реалност, рад и еротичку. Још једно ако се допуштају филмови са нацифистичком тенденцијом. Један такан филм приказује се сад и у Београду. То је „Нојев ковчег“. Један монументалан филм. Врло снажна радња, сценарио колосалан (сваки други израз био би недовољан), илустрија огромности, масивности, богатства, потпуна.

Обе слике: Вили Фрич у „Љубавном Валцеру“

Више нема сумње: Створена је једна нова филмска форма, која у себи сједињује оба рода популарне уметности, филм и оперету.

Прва тон-филм оперета „Рио Рита“ постигла је незапамћен успех. „Рио Рита“ је оперета и то више бинска, него филмска. За Београђане је то била дистракција првог реда. Надали су се да ће видети филм, више или мање успео тон-филм, а они су видели најсјајнију и најраскошнију оперету.

Међутим, после ове чисто американке оперете, видећемо ускоро у Београду и једну или мало американку оперету и ако Вили Фрич игра у њој младог Американаца, који заступа једног аустријског херцога на његовој веридби. „Уфа“ је ових дана завршила један филм, који је у Берлину постигао изванредан успех, а који ће несум-

њиво и код наше публике, која — узгред буди речено — претставља лаке оперетске ствари, филмовима са специфично драмским елементом, наићи на велико допадање.

„Љубавни валцер“ је једна скупочена комедија пуна срца и смеха. Може се рећи сатира модерног духа. После „Рио Рите“ ово ће бити друга оперета на филму.

Када је славни Ерих Помер режирао овај тон-филм оперету, он је себи поставио правило: Никаква амбициозна тенденција изнад граница једне тон-филм оперете. Не опера, не глумца, не поза. Ништа за размишљање, све за забаву. Он себи није поставио никакав проблем, осим једног: Како ће човек после заморног рада у два часа забаве заборавити све бриге.

Овај филм пул комике и хумора популаризоваће „Оке“.

СНОЊ У АМСТЕРДАМУ

Роман

Пол Зиберер

IV

«Mons Marijrum»

Тони Мур тумарао је по Паризу. Најпре је био у мирним квартовима без људи. На широким авенима није било никаквога саобраћаја. Старе зграде лишене живота изазивале су некакву успомену на прошлост. Све што се данас догодило изгледало је Муру као сан и његов скок са терасе у Сен Жермену, којим је отпочео своју авантуру, био је за њега само далека успомена.

Био је толико растројен да је сасвим изгубио појам о својој личности. Он не би умео објаснити да ли све ово чини од своје сопствене воље, или га нека чудна воља, јача од његове, гура напред. Осећање некакве мрачне опасности, која је лебдела над њим, променило се. Па зар убица Николаја Мелникова није скривен ту негде близу? И та идеја претстављала је код Мура некакву извесност; онај безбрижни бегунац можда није ни хтео да побегне; можда сада лежи испружен на дивану у једној од ових напуштених кућа, или седи за столом са својим пријатељима. Мур се освртао на свакоме углу да види да ли можда неко не иде за њим, као да је он играо улогу човека који бежи. Игра његове уобразиље постајала је за њега стварност. Он није био сигуран да његов „дуликат“ није убио онога човека из Баку, чије црте лица потсећају на његове старе омрзнуте шефове... Како да објасни ову сличност лица?... Браћа Катлајн изишли су из једнога кутка Моравије и отишли у Беч; лукави и интригант стекли су велико богатство и моћ. Какве везе могу имати са овим убијеним спекулантом?

И како себи да објасни што га је кћи Николаја Мелникова гледала очима за које је он држао да су угашене за увек? Лорета!... Татјана је дошла из далека, увијена у трачнице и недиригута догађајима који су уздрмали цео свет. Она је невидећи ништа прошла кроз велике страхоте, љубоморно чувана од своје мајке, која је имала лице делом као маска некакве лутке, а делом лице болне стварности. Где се свршава маска, а где почиње стварност код те жене, која је у главном лежерна и пуна рачунања? Да ли је и она крива за смрт свога мужа? Да ли ће и даље држати Татјану као заробљеника? Чему води овај апсурдни начин васпитања? Да ли је она уверена да ради за добро своје кћери када је приморава да живи у полумраку и када мучи њену дивну младост апаратима за одржавање лепоте? Затим је сам себе питао да није случајно упао у кућу лудака или у разбојничко гнездо? Затим се сетно Татјанина погледа, Лоретиног погледа, јасног, невиног и чистог. На који начин да се продре у ову мистерију?

Ходање га је умирило. Око њега, као неким чудом, кварт је оживео. Гомиле људи, враћајући се са параде, пуниле су улице и тргове. Као усамљени шетач прође поред Нотр-Дам и оде на Плас де ла Бастиј, па закрену на Велике булеваре и, најзад, када је почела падати ноћ, нашао се у једној од улица које се пењу ка Монмартру. Мур се задржа на тераси једнога малог ресторана окруженог светлим гирландама и ту се намести да вечера. Ресторатер и

његова кћи Лиза — како је чуо да је зове отац — помагали су при служењу муштерија. Отац оружан великим ножем, секао је у парчад печења и бацао у металне танире, затим кашиком захватао сок и пошто се уверио да је добар, преливао је месо; после тога је врло озбиљно мешао салату. Он је све то радио као по некој старинској традицији и као човек који воли свој занат. Поред ресторана виделе су се развалине једне куће погођене за време рата далекометним топом. Мур је био уверен да је ресторатер и у то време, када су сви бежали у подруме, исто овако мирно и озбиљно сигурном руком мешао своју салату, као и данас.

Када је пала ноћ, Тони, идући за гомилом, нашао се на врху Монмартра. Није знао где ће је провести, али та неизвесност није га ни мало узнемиравала. Био је радостан и поверљив. На крају гомиле кровова опazio је белу сенку Базилике, коју је тако често посматрао са Сен-Жермена. И наједном осети сажалење за сиротога Мелникова и за браћу Катлајне, које је толико мрзео. Био је срећан што је свршена борба. Он се с одушевљењем сети дечака који га је јутрос пратио, и гостионичара с белом кецељом и Лизе; он је волео ову туђу земљу, која је имала толико искушења па је ипак гостољубива према свима. Посматрао је с неком безграничном нежношћу небројене куће које су блистале својом светлошћу у црној ноћи; изгледало му је као да се у свакој кући поново родио Христос и донео мир становницима.

Али која ће кућа њега данас примити? Где ће спавати? Дошао је одлучни тренутак: треба ли се вратити у тесну тамницу стварности или се пред њим има да отвори широки свет? Рука једнога полицајца спусти му се на раме. Он задрхта.

— Већ је доцкан, рече полицајац. Ви сте без сумње странац? Хоћете ли да вам кажем куда треба да идете?

Пошто је Мур ћутао, полицајац је постао неповерљив:

— Ко сте ви? Које народности?

Мур је држао да је изгубљен. Он заврте главом:

— Ја немам више отаџбине. Моја је земља мртва, нико је више не може оживети. Полицајац му узне легитимацију и рече:

Не слави се победа сваки дан. Ти си попио мало више, иди спавај... Можеш наћи на каквог мога колегу који ће бити гори од мене.

И полицајац напусти Мура. Али из сенке једне капије појави се човек средњег раста, са црним лицем као у Цигана. Држао је у руци округлао шешир, и погледом испитивао улицу.

— Господин има некакве непријатности с полицијом, рече му учтиво; чуо сам шта сте разговарали. Господин свакако није добро упућен у прописе; овде је врло строго са легитимацијама.

— Ако хоћете да ме поткажете, одговори Мур брзо, не морате толико околишати. Полиција има добар слух; вичите.

Говорио је непрекидано и његов погрешни француски нагласак био је сасвим у противности са брзим говором овога другог.

Странац се окрете према цркви и прекрети се.

— Зашто бих вас потказао? рече. Сви смо ми другови у несрећи. То је боље од мене рекао сам Анатола Франс. То је велики човек.

Изненађен, Мур се загледа у овога побожника који цитира Анатола Франса.

— Чуди вас моје знање, рече Муру. Ја знам девет језика, да говорим и пишем и на свакоме од тих језика учинио сам велике услуге. Зову ме Амеде Келимиан. Бићу срећан да вас познам.

— Па какву бисте ми услугу могли учинити, господине Келимиану?

— Ако сам мало пре добро чуо, господин нема своје отаџбине? Ја сам у стању да господину набавим отаџбину према његовој вољи. Ако господин располаже довољним средствима, могу му понудити једну велику силу; а ако господин жели мало да уштеди, онда има да редуцира и своје претензије. Ах, на конференцији мира има доста отаџбина.

Мур се силом насмеја:

Господин Келимиан је ово схватио као неповерење:

— Па купују се и грофовске и кнежевске титуле, рече он љутито. За двеста франка ја ћу вас уписати у делегацију Месопотамије.

Овај предлог пробуди интересовање код Мура. Њему није стало да дефинитивно премени народност, већ да испуни само једну обичну формалност да би испунио законске прописе.

— Добро, али први полицајац кога будем срео, хоће ли сматрати да је таква заштита довољна? запитао га је.

— Документа која вам ја нудим задовољиће и самога префекта полиције лично, изјави Келимиан. Те хартије су званично признате, делегација је редовним путем акредитована, као и њихов шеф, шеник. Само Месопотамија још не постоји, ми чекамо да је благослове она господа из министарског савета.

Мур помисли са жалашћу како легитимације једне земље која још и не постоји могу да му додају индентичност и ван граница, док га легитимације његове рођене земље стављају изван свих права.

— Ви озбиљно верујете да ми то можете прибавити? запита.

— Шенк ће учинити све што ја хоћу; они не могу без мене, ја их и држим, и њега и његове сараднике.

И Келимиан му пружи руку.

Мур понова посумња:

— Па зашто говорите тако ружно о човеку који вам је шеф? запита га.

Амеде Келимиан прекрсти се понова, али су његове очи гореле од мржње:

— Нека шенк иде до ђавола! викну, а са њиме и сви остали! Ја сам Јерменин; мати ми је убијена у Адани, отац ми је погинуо у борби, моја сестра... боље да ћутим... Господине, треба ли вам постеља? Није скупо... десет франака...

Мур потврди главом. Јерменин му пружи руку, прими новац испитујући према светлости гаса да ли је исправан.

Ми двојица другови смо у несрећи, понови. Пођите заједно.

И он пође напред да му покаже пут.

V

Шенк

Делегација Месопотамије била је смештена у „Павиљону на језеру“ у Булоњској шуми. Сви велики хотели били су заузети за делегације, а делегација из Багдада морала се задовољити овим кавезом, окруженим зеленилом, које су посећивали усањени заљубљени парови. Оближње зелене ледине биле су претворене у екзотичне логоре; на све стране видели су се бели бедуински огртачи с капуљачом, и када је Абд-ул-Кадер паша силазио из свога аутомобила пред павиљоном, изгледало је као да је баш сада сјахао са коња чисте арапске крви.

У овоме тренутку седео је по европски у једној великој фотели у салону за примање, где је служена намирисана кафа у малим округлим филцанима у част једнога значајнога госта. Амеде Келимиан, кога је његов господар звао Ахмедом, вршио је дужност тумача, која му је била врло лака, јер је разговор, ни мало занимљив, био прекидан дугим ћутањима.

Гост, један млади енглески дипломата, објашњавао је предмет своје мисије. И ако је сунце довољно загревало собу кроз велике стаклене прозоре, Абд-ул-Кадер огрнуо је своја рамена шалом од камиље длаке. У место да одговара на питања, он је већ по трећи пут питао свога госта како је са здрављем, он и његови.

Да би показао своје нестрпљење, Енглез устаде псујући. Овај гест је, у осталом, био предвиђен у инструкцијама које је он добио шифром: „Ако буде затребало ви ћете показати на јасан начин ваше незадовољство“. Келимиан је превео. Пошто је саслушао тумача, Абд-ул-Кадер опружи руке и својом кошћуњавом руком удари га по лицу, па се затим, врло достојанствено окрену своје госту.

Јерменин протрља образ; шамар, који је имао да да одмазду за преведене ружне речи, био му је овога пута непријатнији него иначе, јер је у томе тренутку опazio кроз стакло Антонина Мура, који је дошао тачно на заказани састанак. Али Мур, заузет својим сопственим мислима, није ни приметио овај инцидент. После тешко про-

спаване ноћи, напустио је рано ујутру прлави азил Јерменских избеглица и нестрпљиво се у првоме киоску дочепао новина, које се још нису биле добро ни осушиле. Извештаји о јучерашњој церемонији и народној радости попуњавали су све ступице. Мур не нађе ништа о своме бекству. Јандармерија није могла приметити његово бекство, а делегација се свакако чувала да објави како би избегла непријатности. Најзад да би дефинитивно обезбедио себи спокојност, Мур написа писмо своме најбољем пријатељу у Сен Жермену. То писмо могло га је одати, али садржина није била ни мало сумњива за цензуру. На замишљени начин изразио им је своју жељу да о њему више не воде рачуна. Злочин из Универзитетске улице новине су једва забележиле, и ако би, у другим приликама био предмет најшире репортаже. Сиромас Николај Мелников није имао ни ту сатисфакцију: његов трагичан свршетак био је поменути тек на четвртој страни међу огласима.

Када је Келимиан увео Мура, паша је био променио своје пређашње место. Седео је с ногом подавијеном подасе на дивану, осветљеном сунчаним зрацима. Ахмед доби наређење да донесе флашу ракије, и

Мур остаде на само с пашом. Он се сети свега што је Јерменин говорио о њему. Ако му је веровати, Абд-ул-Кадер мислио је само на свој интерес; он је пристао да буде Турчин, али су му Енглези за то добро платили, а у исто време гледао је да произведе својих домена што скупље продаје, којој било држави. Међутим када им се сусреташе погледи, код Мура падоху све оптужбе. Његово охолост и отмено држање потпуно је оправдавало титулу шека, коју је добио, ма да је његов рођени брат био поглавица једнога великога бедуинског племена.

Лице Абд-ул-Кадера било је сувољаво и мрке боје. Црне очи блистале су под белом косом као снег. Узана бела брада покривала му је образе и завршавала се у врх на дугуљастом лицу. Нервозном руком, којом је овога часа ошамарио Јерменина, шенк подиже један крај свога огртача према очима, да би се закљонио јаке светлости. И ако се право држао, изгледао је много стар. Посматрајући га, Мур се пренесе врло далеко и по времену и по месту. Изгледа као да се овај човек појавио у самоме почетку. Изгледа да би могао при-

чати о постанку света као о успомени из детињства.

„Овај Келиман је мишљаше Мур, одиста открио моју праву жељу. Овде бих одиста могао живети сасвим новим животом.“

Јерменин се врати у пратњи једнога угледнога Јеврејина, Менахем ефендије. Он је имао дужност да води послове делегације, под управом шенковом, који је увек нешто оклевао. И против Менахема Келимиан је изнео читав досије оптужаба. „Тужбакање и уздисање овога Јеврејина били су само његова тактичка одбрана. Он страхује свакога тренутка да не открију његове намере и да Турци не пронађу злато које је закопао у близини Багдада; дрхтао је пред сваком силом, а највише пред шенком, коме је гледао потајно ма како да науди и ако се није никада могао надати да ће заузети његово место.“

Јерменин је препоручио Муру да добро запамти ове појединости, јер је то најбоље оружје, у свакој дискусији, којим ће тући свога противника. Али Мур није ни хтео много да дискутује; он још није тачно знао шта је дошао да тражи нити шта они траже од њега. Он није разумео зашто је Јерменин тако ватрено заузео, јер мали посао који је имао да му сврши није заслуживао толику ревност.

Важни Јеврејин почео је да говори паметним и нејасним изразима о „начину исхране његовог човека“; затим се тужио надугачко о неправдама које се чине њему и његовој земљи.

— Нас свуда гоне, рече. Покрашће нам све па и наше зенице! Мало помало па он пређе на конкретније алузије, јер је говорио о петролеуму и о другим богатствима њихове земље, која је препуна њихових непријатеља.

— Ми смо сиротиња, рече. морамо бити сигурни у нашу војску и не морамо ништа потписивати: не може нас нико натерати да потпишемо.

Келимиан, напуштајући своју улогу тумача, умеша се такође у разговор, приметивши да има врло замршених проблема који изискују више светлости, као на пример густина петролеума, вредност отпадака.

Менахем ефенди прекиде Јерменина покретом руке; он је више волео да говори сам. Он зна, рече, да Мур тачно познаје те ствари, а шенк је — ово је први

пут да га је умешао у разговор — много полагао на научна искуства човека који не припада великим силама, којих је добро расположење тако опасно за овај мали народ.

(наставка у идућем броју.)

ВРЕМЕ
ПОЕНКАРОВА 4-6
ТЕЛЕФОН И ТЕЛЕГРАМ
ГРАНИ ВРЕМЕ ВЕОГРАД

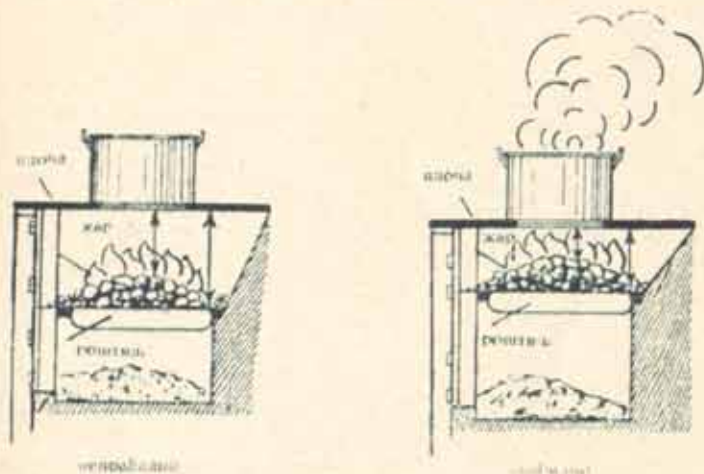
ШТАМПАРИЈА
ЦИНКОГРАФИЈА
ЛИТОГРАФИЈА
ОФСЕТ-ШТАМПА
ТИФ-ШТАМПА
РОТАЦ-ШТАМПА

Наш дом

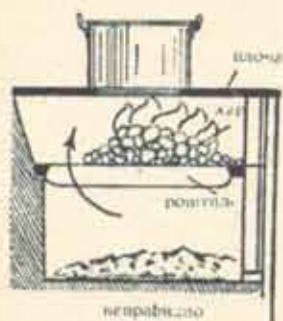
Модерне домаћинство.

Ево неколико примера које смо обећали у прошлости броју, а који показују како треба да буду саграђене кућске пећи, па да се постигне велика уштеда.

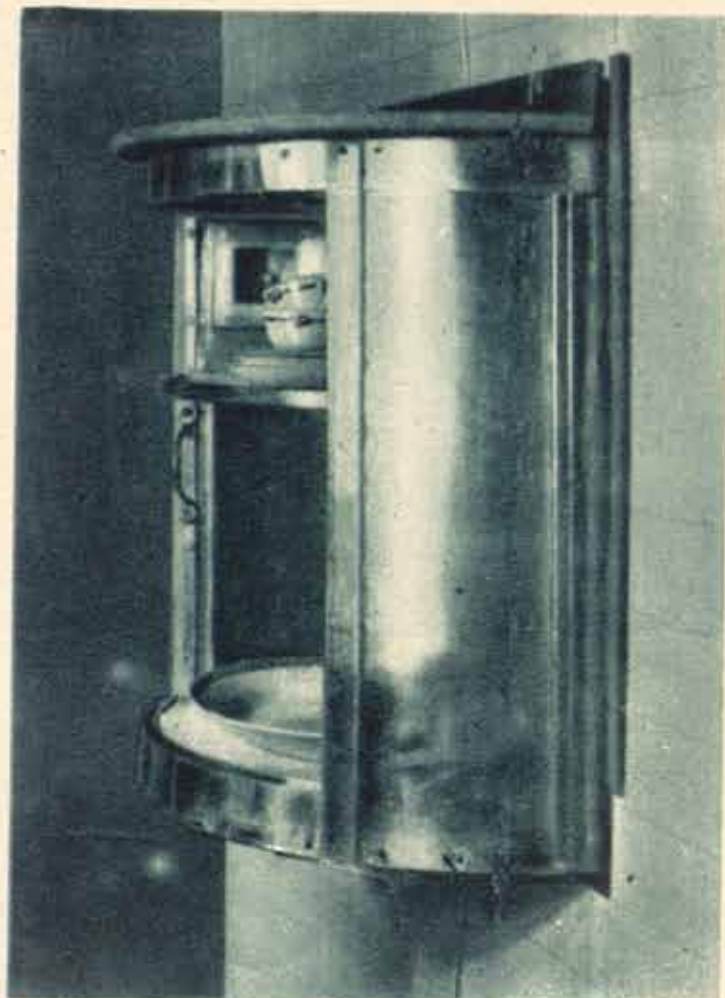
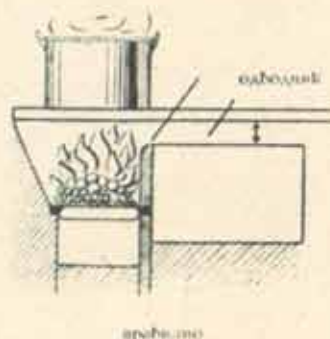
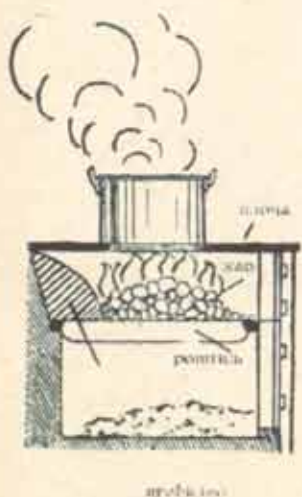
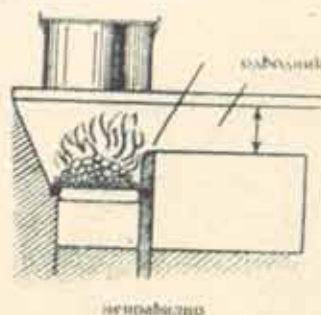
Ако је роштиљ на коме гори ватра сувише дубок онда се прези гасови расхлађују пре него што дођу до плоче на којој се кува. Утицај гасова и жеравице на плочу и сувише је слаб, те се мора трошити много више горива, него што је потребно.

Исто тако ни простор за ватру не сме бити сувише простран и са непотребно великим роштиљем. Ако је роштиљ велики, може се унапред ослепити земљом и смањити. То се исто може учинити и са простором за ватру; и он се може смањити обесцањивањем, као што се види на доњој слици.

Све ове исправке нису ни тешке ни скупе, а доносе велику уштеду и смањују потрошњу горивог материјала за 50 од сто. Друга је велика уштеда у употреби доброг посуђа; о томе у наредном броју.

У Енглеској се у малим кућама врло често траже овакви округли ормани, који су пола у зиду, а пола ван зида. Особина је у зиду, а орман се може окретати око осовине, а подељен је на 4 одељена.

Человнички

За наредну недељу

Овај јеловник одређен је за грађанску кућу за четири особе нормалног одређивања. Необично је јело одређено су.

НЕДЕЉА

РУЧАК: Јагњача чорба.
Капама.
Кох од јакуне у шодо-у.
ВЕЧЕРА: Јагњача сарма, са зеленом салатом.
Сир.
Воће

Трошак око 125 динара.

ПОНЕДЕЉАК

РУЧАК: Папазанија.
Крофне с пекмезом.
ВЕЧЕРА: Бифтек (дунгсибратен) с повлаком, пржени кромпир, шаргарепа и тесто од кромпира.
Печене јабуке у рерни.

Трошак око 90 динара.

УТОРАК

РУЧАК: Карфиол на путеру.
Першеат с кромпиром.
Воће.
ВЕЧЕРА: Чорба од пасираног кромпира.
Веша од сецканог меса, са салатом.
Компот.

Трошак око 85 динара.

СРЕДА

РУЧАК: Резанци са сиром у пећи (перни).
Свињски бут шпићован белим лућом.
Салата.

ВЕЧЕРА: Покобана јагњетина са зеленом салатом
и салатом од кромпира.
Крем-пита.

Трошак око 110 динара.

ЧЕТВРТАК

РУЧАК: Говећа супа (од костију и комадића меса).
Мусава од целера.
Јабуче у омоту (шмафрову).

ВЕЧЕРА: Боранија (коварба) на бутеру у пећи.
Љубастила.
Воће.

Трошак око 85 динара.

ПЕТАК

РУЧАК: Пасуљ с кобасицама.
Салата.
Палачинке с пемезом.

ВЕЧЕРА: Риба на бутеру с кромпиром.
Лења пита с јабучама.

Трошак око 110 динара.

СУБОТА

РУЧАК: Сладка купус с куваним месом.
Сир.

ВЕЧЕРА: Телеће натур-шницле, гарниране са пирином, пиром од кромпира, салата.
Воће.

Трошак око 90 динара.

Дечје награде из 1. броја

На карти Југославије биле су ове погрешке:

1. Румунија уместо Мађарска. 2. Мађарска уместо Румунија. 3. Сава уместо Драва. 4. Драва уместо Сава. 5. Дринска бан. уместо Дравска бан. 6. Дравска бан. уместо Дринска бан. 7. Карловац уместо Сушак. 8. Сушак уместо Карловац. 9. Ниш уместо Дубровник. 10. Дубровник уместо Ниш. 11. Битољ уместо Охрид. 12. Охрид уместо Битољ. 13. Брач уместо Корчула. 14. Корчула уместо Брач. 15. Дунав тече у супротном правцу.

Редакција је примила 742 одговора, од којих 171 и 571 из унутрашњости. Као време предаје из унутрашњости важно је датум поштанског жига. Према томе први који су послали добре одговоре били су: Јела Јовичић, ученица 4. раз. основне школе, Београд, Кавадарска ул. 13; Љубомир Мијовић, ученик 3. разреда основне школе, Београд, Ратарска 27; Загорка Бељански, ученица 4. разреда основне школе, Сремска Митровица, Планинска 49; Бранислав П. Костић, ученик основне школе, Жабаљ-Бачка, Ненад Луголић, ученик 3. разреда основне школе, Теслић.

КОКАКО ЗАШТО

1. Прва депеша кабаом послата је из Лондона 12. августа 1858 године. Депеша гласи:

Европа и Америка су везане телеграфом. Слава Богу на висини, мир на земљи и добра воља међу људима!

2. Отац направе за мерење раздаљине колима, како тврди кремонски архитекта Алесандро Карпа (1678 г.), био је римски мајстор Витрув који је живео у доба императора Августа.

Његов „таксиметар“ није, до душе показивао скупу возњу у дијалима, али је зато после сваке пређене „хиљаде“ убацивао по једну куглицу у нарочиту кутију. После војње требало је само пребројати куглице.

3. За десет година од уједињења изграђено је у нашој земљи 1348 километара нових пута и на то је утрошено 1.695.000.000 динара. Ове године се завршава изградња још неких кракова у дужини 291 километра, што ће стати још 829.000.000 динара. Кад се и те путеве заврше дужина наше железничке мреже износиће 10.297 километара.

МРАВИ КАО ВАТРОГАСЦИ

Одавно се већ преноси природњаци, да ли инсекти раде само по чистом инстинкту, или имају и моћ размишљања. Ово питање отежано је и тиме, што је немогуће ући у њихову психу ни на који начин. Инсекти сасвим другачије гледају, другачије чују, другачије се крећу од човека. Какав ближи додир човек може да има с каквим створењем које има који пут хиљаду очију, са створењем које има свој главни труп испод задњих ногу, чији живци за осећање укуса иду преко целог тела и не осећају никакав бол ако се прекину, чије су женке удаљене на километре, која, најзад, међу собом разговарају на начин потпуно непознат науци, и ако је био дуго и дуго предмет проучавања.

Ако се жели прићи што ближе психологији инсеката, потребно је да се човек сасвим одвоји од своје психологије и потпуно избаци као базу за студију: како би се човек у томе положају осећао? Јер ако се пође с тога гледишта, инсекти нас одводе у сасвим необјашњиве и неразумљиве закључке. Зашто, на пример, мали зелени скакавац, кад му пођете руком, скочи у вис без икаквог одређеног правца, па често и на саму шаку. Шта може изгледати гауље него потреба инсеката да иду у реду, један за другим, као гуске? Ако метнете извесан број таквих инсеката на тањир, сви, један за другим, трче ивицама тањира све докле док сасвим не изнемогу. Ако мољцу сагорите мало крила па га пустите, он понова сам полети у ватру. Мрав не бежи и допушта вам да га галите ногом итд. Из свега овога мора се закључити да је појава човека у животу инсеката једна сасвим ретка и споредна појава. На милијарде инсеката долази једва по један човек и по чему би онда инсекти морали да удешавају свој живот и поступке према потребама човека? По чему, рецимо, један просечни баштенски скакавац мора знати да човек уопште постоји? У природи не постоји ни пламен од свеће на коме смо спалили крила мољцу, нити тањир са бескрајном стајом. Опасност да буде згажен човечијом ногом код мрави толико је минимална у сразмери према броју мрави, да за одржање те врсте инсеката та опасност и не постоји.

У главне инсекти су животиње које живе из навике и наслеђују навике. Ма какво размишљање при раду није им ни потребно, због чега је код њих орган за размишљање најмање или никако развијен. Зато њима никада не може ни да смета никакво узнемиравање мозга при раду. Њихов мозак почиње да ради тек када се услови за живот почну менати и оно што инсекти у таквим приликама раде изазива код људи огромна изненађења.

У томе правцу учинила је врло многа посматрања француски природњак Маргарита Комб, која се одала нарочито на студију мрави. Она своја испитивања врши у шуми Фонтенебло, која је врло много посещена од париске публике и учинила је велико откриће једном приликом, када је посматрала шта раде мрави у чију кућицу баците никакву од цигарете која је још горела.

Ово откриће, као и већина те врсте, учињено је сасвим случајно. Она је своје асистенту наредила да јој прикупи ради студија што већи број жутих мрави. При раду, асистенту случајно испадне цигарета из уста и падне у њихову кућицу. На његово велико запрепашћење, цигарета је била за трећу ока угашена. Он брзо позове господу Комб и она понови овај покушај и својим извезибалим оком утврди да су сами мрави угасили цигарету. Овај случај је толико заинтересовао, да је госпођа Комб одмах пришла читавоме низу испитивања и најзад је утврдила на који начин мрави гасе ватру.

Испитивања су вршена и дану и ноћу. Утврђено је да мрави гасе ватру мрављом киселином, коју лучи једна жлезда у задњем делу трупа. Госпођа Комб је постепено стављала мраве пред све већи и тежи посао око гашења. Госпођа је ноћу метнула у њихову кућицу запаљену свећу. Мрави су се узнемирили и уплашили, а одмах је затим настала права паника и мрави су почели без икаквог циља да јуре на све стране, али нису напуштали свој стан. Ипак, после неколико тренутака сва њихова пажња била је усмерена на пламен од свеће.

Од једном се почеше издвајати у засебну групу једни, а други се почеше по-

владати на сигурна места. Зашто је била формирана бригада ватрогасица која одважно отпоче борбу против ватре. Из бригаде се прво издвоје само неколико и почеше прскати на пламен мрављу киселину из својих жлезда. Пламен је одмах почео да дрхће и малаксава. Избројали су 25 мрави који су били у дејству, остали из бригаде остали су као резерва у близини. Што је пламен бивао мањи, круг ватрогасица око пламена био је ужи. Затим се неколико заморених повуче, а на њихово место дођоше одморни и одмах се упутише право пламену и почеше да штрицају течност на пламен. Било је још две смене и за непун минут пламен од свеће био је угашен.

Одмах затим пришли су рашчишћавању згаришта. Неколико сувих и нагорелих сламчица одмах је уклоњено. Фитиљ који је још тинао био је одсечен и распарчан на ситне кончице и када су све то свршили, вредни ватрогасци отишли су на одмор.

Они опити са свећом настављени су, али су мрави сада већ показивали извесно искуство. Доцније су гасили свећу за десет секунди; неки пут је гашење трајало нешто дуже, али томе је био узрок ветар који је отежавао гашење. Госпођа Комб давала им је све већи задатак и сразмерно све јачи пламен, али су вредни ватрогасци увек гасили ватру с много уметности. Бригада је увек опколавала свећу и одмах почела да употребљава шприцање. Неки од храбријих наших су смрт у растопљеном стеарину. Место ватре није остављано никада док се год згариште сасвим не очисти и не уклони последња опасност од даљег пожара.

Доцније је овај покушај чињен са другом групом мрави, који су показали у почетку, много мање окретности и уметности од оних већ изучених. Погрешно су управљали прскање киселином, те дуго нису могли да угасе пламен. Најзад се пришло крајњем средству. Једна читава колонија жртвовала је своје животе и легла на пламен, те га је својим телима угасила. Гашење ових неизвежбаних мрави трајало је четири и по минута.

После годину дана испитивања су поновљена и увек су дала исте резултате.

Шоскомб

У Холмсовој соби за рад водно се чудан разговор.

— Познајете ли Ватсоне сер Роберта Норбертона?

— Познајем, и он ме још увек потсећа на стари дворца Шоскомб. Чудноват човек. Једном је истукао корбачем Сема Брауера чувеног зеленаша у Њумаркету, тако да овај умало није умро.

— О, о! па то је интересно. А има ли сер Роберт обичај да се тако чешће обрачунава?

— Људи га се боје. То нам је најбољи јахач у Енглеској, боксер, атлета, удварач, једном речју човек који се толико упустио у авантуре да више неће моћи да се издржи.

— Браво Ватсоне!... Можете ли сад да ми кажете што о дворцу Шоскомб?

— Много не бих знао. Једино што знам да је чувен по својој шуми, да има много штала...

— То ме је интересовало, јер, видите, ово писмо пише главни рокеј Шоскомба Џон Масон, па ми изгледа да још нисмо готови са Норбертоном. Је ли он богат?

— Сем коња, у дворцу се гаје и продају пси од расе који су нарочито понос госпође...

— Његове жене?

— Не, сер Роберт живи са својом сестром Беатрицом Фадлер, удовом.

— Или, боље рећи, она живи са њим?

— Не, не. Дворац је био својина њеног покојног мужа сер Џемса, који јој га је оставио само док живи. За то време може и Роберт да троши, а шта ће после њене смрти бити...

— То бих и ја волео да знам, али, у осталом, видећемо јер ево човека кога сам очекивао.

Код ових речи мали слуга, Кинез, увео је у собу лепо развијеног избријаног човека, из чијег се кретања одмах видело да се занима коњима. Био је то Џон Масон.

— Да ли сте добили моје писмо г. Холмсе?

— Јесам, али је сувише кратко.

— Па да, ствар је врло деликатна па нисам смео да пишем. Ја мислим да је мој господар изгубио главу... Ако Шоскомб-принц не добије награду у дербију сер Роберт ће се убити.

— Шоскомб-принц је коњ?

— Најбољи у Енглеској, али се може догодити и да изгуби трку, а сер Роберт, који је преадужен до гуше, рачуна да ће га једино та трка спасти па је ангажовао све у опкладе. Страшно!

— Па кад ви тврдите да је коњ добар, зашто се онда плашите?

— Ето, видите, он више не спава, нервн

су га издали, по целу ноћ лута око куће, а затим... ни према леди Беатрици се не понаша као раније.

— Ах? причајте ми и-што о томе.

— Њих двоје су се необично слагали. Укуси су им били једнаки. Сваки дан она је излазила козима у шетњу и никад није пропуштала прилику да обиђе штале. Међутим, сада је све то престало. Већ недељу дана пролази поред штала па ни добар дан не каже.

— Да се није посвађала с братом?

— Сигурно, јер, иначе, зашто би сер Роберт отео њеног најмилијег пса и поклонио га кафецији код Зелене аждаје, три миле далеко од дворца. Стара леди Беатрица није могла често излазити јер је патила од водене болести, али је зато он проводио са њом свакодневно по неколико сати. Сад јој чак и не прилази и она због тога много пати. Почела је и да се опија, што раније није никад радила. Сем тога, има још једна ствар: сер Роберт се виђа готово сваке ноћи око напуштене дворске капеле, коју околина сматра омађијаном и којој се нико ни дану не приближује. То је једна стара влажна и мрачна руина, на крају парка, страшно место... Ја бих можда и разумео сер Роберта, јер се он ничега не плаши; али не разумем откуда долази да се он тамо састаје са једним човеком...

— Врло интересно!

Џон Масон је хтео још да прича о страхотама напуштене капеле, али га је Шерлок Холмс прекинуо:

— Ко прави друштво леди Беатрици?

— Њена дружбеница, Кари Еванс која је у служби код ње већ преко пет година.

— Која јој је одава?

— Па, тако... У осталом, ви сте ме прекинули, а ја сам хтео још нешто да вам кажем! За-што је сер Роберт хтео да сахрањује остатке неког мрт-ваца?

Шерлок Холмс скочи.

— Тек јуче смо открили ту ствар. За време док је сер Роберт био на путу ја и Стефан спустили смо се у подрум капеле и у једном углу наишли на кости и једну лобању стару ваљда десет векова.

— Можете ли се сетити кад је сер Роберт поклонио пса кафецији код „Зелене аждаје“?

— Биће томе недеља. Пас је једнога дана почео да урла око старог бунара. Сер Роберт је баш рђаво био расположен. Мислио сам да ће задавити пса.

Холмс се понова замисли, али после кратког времена окрене се Масону и запита га понова, шта му је дало повода да баш њега тражи. Место да одговори, Масон извади из џепа замотуљак хартије. У хартији је било парче нагореле људске кости.

— Где сте то наишли!

У подруму, баш под одајама леди Беатрице налази се пећ за парно грејање. И ако је већ отоплило, сер Роберт је наредио да се пред вече ложи. Харвеј, слуга, пронашао је то јутрос у пепелу, ма да је пећ ложио дрвима.

— Кад слуга ради код пећи?

— Свако вече наложити и оде да спава.

— Бога ми, Масоне, ми пловимо кроз маглу. Ви кажете да је сер Роберт још

на путу и према томе он није ни могао да спаљује кости у пећи.

— Није.

— Добро. А сад ми решите може ли се гдегод ловити риба у вашем крају?

По гримаси коју је направио Масон закључили смо да Холмса и мене сматра за лудаци и да се покајао што је до нас дошао, али ипак одговори:

— Па, господине, има, има.

— Врло добро. Доктор Ватсон и ја много волимо тај спорт... Још вечерас наставићемо се код „Зелене аждаје“. Немам потребе да вам нагласим да се не познајемо све док вам се не јавим.

Разговор је био завршен, а после неколико сати седели смо ја и Холмс у возу за Шоскомб. Више наших глава било је пуно штапова, мрежа, удица...

Кад смо стигли пред „Зелену аждају“, газда нас је прво одмерио и одмах запито да нисмо и ми тркачи.

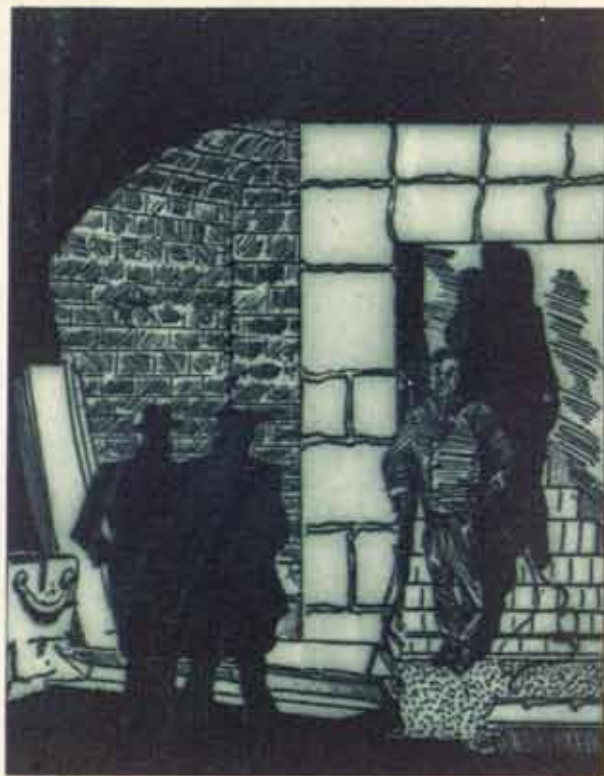
— Боже сачувај! Долазимо из Лондона и желимо мало чистога ваздуха.

— Имаћете га овде колико год желите. Само вас упозоравам на сер Роберта он је од оних људи који прво ударају а после говоре. Избегавајте дворца и његово језеро.

Кад смо остали сами Холмс ми рече:

— Већ имамо неколико добрих крајева у рукама. Видео сам пса. Чиста раса. Продужићемо да испитујемо ситуацију, и да ствар буде што интересантија понудићемо гостионичара вином, јер нам и његов језик може да помогне.

Сутрадан Холмс се присетио да нисмо понели мамце, те одлучисмо да одемо у

шетњу. Добили смо дозволу да поведемо и пса са нама.

— Ту смо, рече ми он кад смо пролазили поред једне гвоздене оgrade. Сваки дан у подне леди Беатрица излази у шетњу. У моменту кад кола прођу, ви ћете Ватсоне зауставити кочијаша да га тобож нешто упитате. О мени се не брините ништа. Сакрићу се иза грања оног дрвета.

Нисмо дуго чекали. За десетак минута појавише се елегантна кола са грбовима. Један од слугу полете да отвори капију. Коњи пошоше ходом и ја сам имао доста времена да посматрам. У колима су седе-

Један оригиналан штрајк

Чиновници пошта и телеграфа у Ковну у Литванији решили су како тврди један лист да се не бријају све догас док им управа поште не уважи неке захтеве према молбама које већ неколико месеци стално подносе.

На ову оригиналну идеју за штрајковање, пошто се штрајк у Литванији веома строго кликава, они су дошли сасвим случајно и надају се да ће им управа изаћи на сусрет, јер се добија врло ружан утисак кад се иза шалтера појави чупава глава.

Ако ово не успе, чиновници су решили да престану да се умивају, да не секу нокте и т. д.

Нова аристократија

Недавно је објављена листа 312 американаца који су се осигурали на суме веће од 1.000.000 долара (око 50 милиона динара). Подписе ових 312 људи износе суму од 549 милиона долара. На челу листе стоји Петар С. Дрипон који је осигурао живот на 300.000.000 динара. Затим долази Џон Ц. Мартин из Филаделфије са 263 милиона, Вилиам М. Фокс са 250 милиона. Јеси Ласки и Адолф Цукор два такође позната имена из индустрије филмова имају подписе на по 200 милиона динара. Перси Рокфелер осигурао се само на 150 милиона, Мери Пикфорд, Дуглас Фербанкс, Констанс и Норма Телмеј по 50 милиона динара.

Њих у Америци зову нова аристократија.

Стогодишњак као аутомобилиста

Амерички листови препричавају један интересантан догађај који се догодио стогодишњаку и дојеру аутомобилиста у Калексику, у Калифорнији, Хариу Бушу.

О његовом сто првом рођендану њему се прохтело да се мало прошета својим аутомобилом. На несрећу аутомобил се изврнуо право у канализацију. Хари Буш није, истина претрпео никакве озледе, али су га дохватили стражари и извели пред комесара који је прво посумњао да Буш није случајно пијан.

Буш је, наравно, протестовао, па је најзад морао да прибегне и једној досетки:

— Знате, господине комесаре, ја сам данас тек ушао у други век, а први кораци су тешки, правдао се он.

Комесару више није требало па да прсне у смех и тако је Буш добио само малу новчану казну.

Историјски дворца као хотел

У Ебхаму енглеском селу претворен је недавно дворца, седиште једне од најмоћнијих породица петнаестог века, Тудора; у величанствен и врло скуп хотел. У једној соби тога хотела који посећују само врло богати Енглези и странци, налази се кревет у коме је некада спавала Марија Стурт. Служинчад овога хотела обучена је у ношњу из доба најсјајнијих дама дворца.

Прве новине

Прве новине имали су Кинези, али прве модерне новине појавиле су се у Риму за време императора Августа, а звале су се Acta diurna (дневни догађаји).

Лист је излазио свакодневно, а уређиван је готово исто као и данашњи листови. На првој страни били су званични догађаји: закони, одлуке сената, укази. Затим је дола-

зила политичка рубрика, па рубрика „јавног мишљења“, која је бележила разне догађаје. Специјалан, монденски део, доносио је листу људи који су добијали аудијенцију код императора или императорке, било је позоришних критика, извештаја са великих погребних чак и метеоролошких прогноза.

Даме из виших кругова сматрале су готово за дужност да сваког јутра, чим заврше тоалету, прочитају новине, а сваки писмен Римљанин добијао је такође лист, тако да су Acta diurna излазила у неколико стотина примерака.

Телесна топлота

Телесна топлота код разних народа није једнака. Научна истраживања показала су да народи у јужним крајевима имају већу телесну топлоту него народи у северним крајевима. Тако је утврђено да просечна топлота код Француза износи 36,4° Ц. Португалци 37,2°, а код Талијана 37,3°. Немци и Енглези имају за 0,5° Ц. нижу топлоту од Португалаца, а Шкоти за цео 1°.

Свака дама

усхићена је са новом опремом, много бољим квалитетом и јачим мирисом особито финог Елида пудера

ЕЛИДА ПУДЕР

— Кожине шир, пуши, широкосејшири.
— Девотосеј деви.

Шонда

шоколада, какао

бисквити, кекс

ОБУЋА

269.-

КОЈА

269.-

ТВОРИ

269.-

ЧОВЕКА

Rata

ДН